

РЕЙ БРЕДБЪРИ
УДИВИТЕЛНАТА СМЪРТ НА
ДЪДЛИ СТОУН

Превод от английски: Нели Константинова, 1982

chitanka.info

- Жив!
- Умрял!
- Живее си в Нова Англия, дявол да го вземе.
- Починал е преди двадесет години!
- Пуснете шапка и аз самият ще отида да ви донеса главата му!

Такъв разговор се поведе една вечер. Почна го някакъв непознат, упорствайки, че Дъдли Стоун бил умрял. Жив си е! — викахме ние. Ние ли няма да знаем, дето сме последните жалки останки от онези, които му кадыха тамян и четяха книгите му в светлината на разпалените интелектуалски обети от двадесетте години.

Явлението Дъдли Стоун. Този несравним стилист, най-величественият сред литературните лъвове. Положително си спомняте изумлението, главоблъсканиците и как затръби рогът на съдбата, след като той написа до издателите си тази бележка:

Господа, днес, на възраст тридесет години, аз се оттеглям от попрището, отказвам се от перото, изгарям всичките си вещи, изхвърлям последния си ръкопис на бунището и ви казвам привет и сбогом навеки.

Искрено ваш
Дъдли Стоун.

Та ни дойде, като земетръс, лавини и други такива.

— *Защо?* — питахме се ние години наред, като се срещнехме.

И също като в рекламни радиосценки ние спорехме дали жени са го накарали да захвърли литературното си бъдеще. Или пък Бутилка? Или пък Конне, които са го надпреварили и са заставили този прекрасен фаворит да спре в разцвета на силите си?

Ние свободно признавахме пред всеки и пред всички, че продължеше ли Дъдли Стоун да пише и сега, то Фокнър, Хемингуей и Стайнбек щяха да бъдат погребани под лавата му. И толкова по-печално беше, че Стоун, пред прага на най-великата си творба, един ден обърна гръб и отиде да живее в някакъв град, който ще наречем

Неизвестност, край едно море, най-подходящото название за което е Минало.

— *Защо?*

Този въпрос се всели завинаги във всеки от нас, който бе съзирал проблясъците на гений в разнообразното му творчество.

Една вечер преди няколко седмици размишлявахме за ерозията на годините, откривайки, че лицата ни вече са по-отпуснати, а косите ни — все по-забележимо оредели, и внезапно се възмутихме, че читателите не знаеха нищичко за Дъдли Стоун.

— Томас Уулф поне — мърморехме ние — бе постигнал пълен успех, преди да стисне нос и да скочи в бездната на Вечността. И поне критиците се бяха скупчили на цяла тълпа да се взират след скока му в мрака като след метеор, оставил пламъци след преминаването си. Но кой си спомня днес Дъдли Стоун, неговите кръжоци и яростните му последователи от двадесетте години?

— Пуснете шапката — казах аз. — Ще пропътувам тези триста мили, ще пипна Дъдли Стоун за яката и ще му кажа: „Вижте какво, мистър Стоун, защо така измамихте очакванията ни? Защо вече двадесет и пет години не сте написали нито една книга?“

Шапката се напълни с монети; изпратих телеграма и взех влака.

Не зная какво очаквах. Може би да открия на гарата едва кретаща, немощна богомолка или пък тебещиренобял призрак, който ще шепти дрезгаво с гласовете на треви и тръстикови стебла, повявани от вятъра в нощта. Мъчително стисках колене, докато влакът пуфтеше, навлизайки в гарата. Озовах се в самотна селска местност, на около миля от морето, като някой побъркан глупак, който се чуди защо ли се е завлякъл толкова далече.

На дъската за обяви, пред закованото с дъски гише за билети, открих дебел цял пръст слой съобщения, лепени или забождани едно върху друго безброй години наред. Почнах да ги отлепвам лист по лист, лющейки антропологическите пластове печатни текстове, и накрая открих това, което ме интересуваше. Дъдли Стоун за член на градския съвет, Дъдли Стоун за шериф, Дъдли Стоун за кмет! И през пластове години неговите снимки, обезцветени от слънцето и дъжда, на които бе просто неузнаваем, говореха за все по-отговорните позиции, които заемаше в живота на този крайморски свят. Стоях и четях.

— Хей!

И неочаквано през перона към мен се втурна самият Дъдли Стоун.

— Вие ли сте, мистър Дъглас!

Когато се обърнах, озовах се пред великолепната архитектура на грамаден, но ни най-малко дебел човек с нозе, които се движеха като огромни бутала; в ревера му — ярко цвете, на врата му — ярка връзка. Той едва не ми смаза ръката и ме гледаше отгоре надолу като Микеланджеловия бог, сътворил Адама с всесилното си докосване. Лицето му бе лицето на онези илюстрации на Северните и Южните ветрове, които веят, знойни и ледени, по старинните морски карти. Такова лице, пламтящо от живот, ще видиш в египетските резби като символ на слънцето!

„Боже мой! — помислих си. — И това е човекът, който не е писал цели двадесет години.“ Невъзможно беше. Той е толкова жизнен, че просто е грях. Аз просто чувах *туптенето на сърцето му!*

Сигурно съм стоял с широко отворени очи, за да позволя на смаяните ми сетива да се наситят на вида му.

— Мислехте, че ще откриете привидение, нали? — засмя се той. — Признайте си.

— Ами-и, аз...

— Жена ми ни очаква за вечеря със задушено по новоанглийски, имаме и достатъчно бира и портър. Хубаво звучат тези думи. Защото бира^[1] не е да ти прилошее, а да се възроди унилият дух. Хитра дума, а? Ами *портър*? Има някакъв бодър, жизнерадостен звук в тази дума. Портър!

Голям златен часовник на блестяща верижка подскачаше на жилетката му. Той стисна лакътя ми като в менгеме и ме повлече зашеметен, сякаш магьосник мъкнеше към своята пещера нещастната си жертва.

— Радвам се да ви видя! Предполагам, че и вие като другите сте дошли да ми зададете същия въпрос, нали? Е, добре, този път ще кажа всичко!

Сърцето ми подскочи:

— Чудесно!

Зад пустата гара стоеше открит форд, модел Т от 1927 година.

— Какъв свеж въздух. Човек като кара в такова свечеряване и всичко — полята, тревите, цветята — нахлува в него с вятъра. Надявам се, че не сте от ония, дето само обикалят на пръсти да затварят прозорците! Нашият дом е като високопланинско плато. Оставяме времето да ни служи за метла. Скачайте вътре!

Десет минути по-късно вече се друсаме по едно шосе, което от години не беше изравнявано и кърпено. Стоун караше направо през дупките и ямите, без да престава да се смее. Дран! — разтръскахме се по последните няколко ярда до една подивяла, неизмазана двуетажна къща. Колата изпъшка и потъна в мъртвешко мълчание.

— Да ви кажа ли истината? — Стоун се обърна да ме погледне в лицето и доверително сложи ръка на рамото ми. — На същия този ден преди двадесет и пет години аз бях убит от един човек с револвер!

Той скочи от колата. Стоях, вторачен в него. Беше як като скала — какъв ти призрак! И все пак разбрах, че имаше някаква истина в това, което ми каза, преди да излети като куршум към къщата.

— Това е жена ми, това е къщата, а това е вечерята, която ни чака! Вижте каква гледка имаме. Прозорци и по трите страни на всекидневната, изглед към морето, брега и поляните. Ние заковаваме прозорците отворени през три от четирите сезона. Кълна ви се, че тук през лятото ухае на липа, а дойде ли декември — от Антарктика се носи някакъв мирис на амоняк и сладолед. Седнете! Лена, нали е чудесно, че той е тук?

— Надявам се, че обичате задушено по новоанглийски — каза Лена, висока снажна жена, слънцето на Изтока и щерка на дядо Мраз, с лице като грейнала лампа озаряваше масата ни, докато сновеше с тежките, практични съдове, направени да издържат удара на великански юмрук. Приборите бяха достатъчно масивни, за да устоят на лъвски зъби. Разнесе се буен полъх пара, през която ние, грешниците, с наслада се спуснахме в Ада. Второто ястие трикратно напълваше чиниите и усещах как баластът расте до гърдите ми, до гърлото и накрая чак до ушите. Дъдли Стоун ми доливаше от напитката, която сам бе приготвил от диво грозде и която според него просто плачела за милост. Той задуха леко в зеленото гърло на празната винена бутилка и извлече ритмичен мотив от една нота.

— Е, достатъчно ви държах да чакате — каза той, примижавайки към мен от разстоянието, което пиенето прибавя между хората и което с настъпването на вечерта навремени почва да изглежда близост. — Да ви разкажа за моето убийство. Досега още никому не съм разказвал, повярвайте ми. Познавате ли Джон Оутс Кендл?

— Не беше ли някакъв второстепенен писател от двадесетте години? — казах аз. — Имаше няколко книги. Но към 1931 година угасна. Миналата седмица почина.

— Мир на праха му. — Мистър Стоун изпадна в особена кратка меланхолия, но като заговори, отново се оживи. — Да. Джон Оутс Кендл, угаснал, към 1931 година, а беше многообещаващ писател.

— Но не толкова, колкото вие — бързо добавих аз.

— Добре, но почакайте. Като деца ние раснахме заедно. Джон Оутс и аз сме родени там, където сянката на един и същ дъб сутрин докосваше нашата къща, а вечер — тяхната. Заедно сме преплували всяка рекичка на света, едновременно ни прилошаваше от зелените ябълки и от първите цигари, заедно съзирахме едни и същи светлини в русата коса на едно и също младо момиче, а като наближихме двадесет години, заедно тръгнахме да покоряваме Съдбата и да си трошим главите. Отначало и двамата вървахме задоволително, но после аз по-добре и все по-добре с течение на годините. Ако неговата първа книга получи един добър отзив, моята получи шест, получех ли аз един лош отзив, той получаваше десетина. Бяхме като двама приятели във влак, който публиката бе откачила. И Джон Оутс се оказа в товарния вагон и изоставайки назад, викаше: „Спаси ме! Ти ме изоставяш в Тенк таун, Охайо, а нали сме на една и съща линия!“ А кондукторът отвръща: „Да, но не в един и същ влак!“ Аз самият виках към него: „Аз ти вярвам, Джон, не падай духом, ще се върна за теб!“ А вагонът се смалчаваше назад с червените си и зелени светлини като череша и незрели лимони, просветващи в тъмнината, и ние се кълняхме един друг в приятелството: „Джон, старче!“, „Дъдли, братче!“, докато Джон Оутс остана в полунощния мрак на малкото злощастно депо, а моят локомотив с всичките си светлини и духови оркестри се носеше с пълна пара към изгрева.

Дъдли Стоун замълча и забеляза недоумението ми.

— И всичко това доведе до моето убийство — каза той. — Защото именно Джон Оутс Кендл през 1930 година разпродаде

няколко стари дрехи и застояли копия от книгите си, за да си купи пистолет и дойде в тази къща, тук, в тази стая.

— Той наистина ли е смятал да ви убие?

— По дяволите, смятал! Той го стори! Да ви наля още малко вино? Така е по-добре.

Мисиз Стоун поднесе на масата ягодова торта, а той през това време се наслаждаваше на нечленоразделното ми нетърпение. Стоун разпредели тортата на три огромни парчета и сложи на всеки, наблюдавайки ме както котка — сметана.

— Та Джон Оутс седеше ей там, на тоя стол, където сега седите вие. Зад него, в килерите въвн — седемнадесет пушени бута; във винарската изба — петстотин бутилки от най-доброто; под прозореца — прекрасният край, елегантното море, цялото в дантели; над нас луната като блюдо изстуден крем, навсякъде край нас — пролетта в пълните си доспехи и отсреща на масата — Лена, също като върба във вятъра, усмихва се на всичко, което казвам или предпочитам да премълча, и двамата сме на тридесет, забележете — тридесетгодишни, животът — една прекрасна въртележка, пръстите ни извличат най-прекрасни акорди; книгите ми се разпродават добре, писма на почитатели ни заливат като освежителни бели фонтани, в конюшните — конете, готови за езда в лунната светлина към скалистите заливчета, където или морето, или ние можем да шепнем, каквото пожелаем в нощта. А Джон Оутс седи там, където седите вие сега, и бавно изважда от джоба си малкия син пистолет.

— Аз се засмях, помислих, че е някаква запалка — обади се жена му.

— Но Джон Оутс каза съвсем сериозно: „Ще ви убия, мистър Стоун.“

— И какво направихте вие?

— Какво направих ли? Седях слисан, поразен; чух едно ужасно хлопване — капака на ковчега над лицето ми! Чух въглища да се свличат като черен водопад и да затрупват погребаната ми врата. Казват, че в такива моменти цялото ти *минало* префучава през теб. Глупости. *Бъдещето* прелита. Виждаш лицето си като кървава каша. И стоиш така, докато схванатата ти уста най-сетне успее да каже: „Но защо, Джон, какво съм ти направил?“

„Какво ли!“ — изкрещя той.

И погледът му се плъзна по дългата лавица с красивия отряд стегнато наредени книги и от всяка от тях привличаше вниманието мое то име, блеснало като око на пантера на черния марокен.

„Какво си ми направил!“ — извика той страхотно. И ръката му, запотена, стисна револвера.

„Е-е, Джон — внимателно се обадох аз. — Какво искаш в същност?“

„Само едно, и то повече от всичко друго на света — каза той. — Да те убия и да стана известен. Името ми да влезе в заглавията. Да бъде толкова известен, колкото си ти. Да бъде известен — докато съм жив и след това — като човека, който уби Дъдли Стоун!“

„Невъзможно е да сториш такава нещо!“

„О, ще го сторя. И ще стана много известен. Много по-известен, отколкото съм сега, в твоята сянка. Слушай, никой на света не умее да мрази така, както един писател може. Господи, колко обичам твоите книги, но, господи, колко те мразя за това, че пишеш толкова добре. Изумително раздвоение. Но не мога повече да понасям това, че не съм способен да пиша като тебе, затова ще постигна славата по лесния начин. Ще те прекърша, преди да си достигнал своя разцвет. Говори се, че следващата ти книга ще бъде най-хубавата ти книга, най-блестящата!“

„Преувеличават.“

„Но аз смятам, че са прави!“ — каза той.

Погледнах към Лена зад него, която седеше уплашена в стола си, но не толкова уплашена, че да изкрещи или скочи и с това да изпорти играта, тъй че да се стигне до непредвиден край.

„Спокойно — казах аз. — Спокойствие. Почакай, Джон. Моля те само за една минута. После натискай спусъка.“

„Не!“ — прошепна Лена.

„Спокойствие“ — казах аз към нея, на себе си, на Джон Оутс.

Загледах се през отворените прозорци, усетих вятъра, помислих си за виното в избата, за скалистите заливчета, морето, нощната луна — като ментолов диск, охлаждащ летните небеса — очертаваше облаците от пламтяща сол, звездите, които я следваха в кръговрата си към утрото. Помислих си за себе си, едва тридесетгодишен, Лена — също, целият ни живот бе пред нас. Помислих за всички неопитвани още плодове на живота, които, окачени високо, ме очакваха да *почна*

най-сетне истинския пир! Никога не бях изкачвал една планина, никога не съм се гмуркал за бисери, никога не бях имал телескоп. Никога не бях играл на сцена или построявал къща, или чел всички тези класици, които толкова съм копнееел да изчета. Толкова много *действия* чакаха да бъдат извършени!

И тъй, в тези почти мигновени шестдесет секунди накрая помислих и за кариерата си. За книгите, които бях написал, за книгите, които още пишех, за книгите, които възнамерявах да напиша. Отзивите, продажбите, солидната ни сметка в банката. И, не зная дали ще ми повярват или не, но за първи път в живота си аз се почувствах свободен от всичко това. За един миг се превърнах в критик. Поставих всичко на везните. От едната страна сложих всички лодки, които не бях имал, цветята, които не бях посадил, децата, които не бях отгледал, всички хълмове, които не бях виждал, и Лена — богиня на плодородието. По средата — за стрелка на везните — сложих Джон Оутс Кендл с пистолета му. А на другото, празното блюдо — десетината книги. Добавих още нещо — писалката, мастилото, празния бял лист, а секундите ми тиктакаха и отлитаха. Нежният вечерен ветрец повя над масата. Докосна една къдрица на врата на Лена, о, господи, как леко-леко я докосна...

Пистолетът беше насочен към мен. Виждал съм на снимки лунни кратери и онази дупка в пространството — мъглявината, наричана Големия чувал въглища, но нито едното, нито другото, повярвайте ми, не бе тъй огромно като пастта на този револвер, насочен срещу мен.

„Джон — проговорих аз най-сетне, — *толкова* много ли ме мразиш? Задето аз съм имал късмет, а ти не?“

„Да, по дяволите!“ — изкрещя той.

Смешно беше да ми завижда. Като писател аз съвсем не бях толкова по-добър от него. А едно трепване на китката щеше да промени всичко.

„Джон — казах му аз спокойно. — Ако ти желаеш да съм мъртъв, аз ще бъда мъртъв. Ти искаш повече никога да не пиша, нали?“

„Точно това най-много от всичко искам — извика той. — Пригответи се!“ И се прицели в сърцето ми!

„Добре тогава — казах аз, — никога повече няма да пиша.“

„Какво?“ — възкликна той.

„Ние с теб сме толкова стари приятели и никога не сме се лъгали, нали? Тогава давам ти дума, че от тази вечер нататък аз никога няма да докосна перо до листа.“

„О, господи!“ — рече той презрително и недоверчиво се усмихна.

„Ей там — казах аз, кимвайки към писалището до него — се намират единствените ръкописни екземпляри на двете книги, които написах през последните три години. Единия ще изгоря още сега пред теб. Другия ти самият можеш да го хвърлиш в морето. Огледай цялата къща и вземи всяко нещо, което макар и леко прилича на литература, изгори и публикуваните ми книги. Ето.“

Аз станах. В този момент той можеше да ме застреля, но аз го бях хипнотизирал просто. Хвърлих единия ръкопис в камината и поднесох към него кибритената клечка.

„Не!“ — възкликна Лена. Обърнах се.

„Знам какво правя“ — казах аз.

Тя се разплака. Джон Оутс Кендл се бе втренчил в мен просто като омагьосан. Занесох му другия непубликуван ръкопис.

„Ето“ — казах аз и го подпъхнах под десния му крак тъй, сякаш беше прес-папие. После се върнах и седнах на мястото си. Вятърът подухваше, нощта бе топла, а Лена отсреща на масата бе пребледняла като ябълков цвят.

„От днес нататък — казах аз — никога повече няма да пиша.“

Джон Оутс най-сетне си възвърна дар слово:

„Как можеш да го сториш?“

„За да направя всички щастливи — отвърнах. — Теб — защото отново ще бъдем приятели в края на краищата. Лена — защото аз отново ще ѝ бъда просто съпруг, а не дресирано от литературните агенти животно. И себе си — защото предпочитам по-скоро да бъда жив човек, отколкото мъртъв писател. Човек, изправен пред смъртта, е готов на всичко, Джон. А сега вземай последния ми ръкопис и се махай.“

Седяхме тогава тук тримата, точно както седим ние тримата тази вечер. Носеше се дъх на лимони, липа и камелии. Океанът ревеше по скалистия бряг долу; господи, каква прекрасна, озарена от лунната светлина музика. Най-сетне Джон Оутс взе ръкописите и ги понесе — сякаш трупа ми изнасяше — навън. На вратата поспря и каза:

„Вярвам ти.“

И си тръгна. Чух колата да се отдалечава. Сложих Лена да спи. Това беше една от малкото нощи през живота ми, когато се разхождах по брега, и как се разхождах! Вдишвах дълбоко, докосвах с пръсти ръцете си, нозете, лицето, плачех като дете, вървах и газех в плискащите се вълни, за да усетя студената солена вода да се пени край мен в милиони пръски.

Дъдли Стоун замълча. Времето в стаята бе спряло. Времето беше в друга година и тримата седяхме тук, омагьосани от неговия разказ за убийството.

— И унищожил ли той последния ви роман? — попитах аз.

Дъдли Стоун кимна.

— Седмица по-късно една от страниците доплава до брега. Трябва да ги е хвърлил над скалите, тези хиляда страници, виждах ги с вътрешното си зрение — сигурно са приличали на ято бели чайки, литнали надолу към водата, а после са се отдалечили с отлива в четири часа през тази черна сутрин. Лена дотича разплакана от брега с тази единствена страница в ръце: „Погледни, виж!“ И като видях какво ми подаде, аз го захвърлих обратно в океана.

— Да не кажете, че сте си удържали на обещанието!

Дъдли Стоун ме погледна втренчено:

— *Вие* какво бихте направили в подобно положение? Погледнете на това от другата страна: Джон Оутс ми направи услуга. Той не ме уби. Не ме застреля. Той ми повярва, зачете думата ми. Остави ме да живея. Позволи ми да продължа да ям, да спя, да дишам. Най-неочаквано той бе разширил хоризонта ми. И толкова бях благодарен, че онази нощ, застанал до бедра във водата, аз се разплаках. Бях благодарен. Разбирате ли наистина тази дума? Благодарен, че той ме остави да живея, когато му бе в ръцете да ме унищожил завинаги.

Мисиз Стоун се надигна, вечерята бе свършила. Тя разтреби съдовете, а ние запалихме пури. Дъдли Стоун ме заведе в домашния си кабинет — бюро с капак-рулетка, челюстите му широко разтворени, множество отделения, книжа и мастилници, пишеща машина, документи, счетоводни книги, картотеки.

— Всичко в мен вече бе завряло до кипване. Джон Оутс просто обра пяната на върха, тъй че можах да видя какво се вари. И ми стана съвсем ясно — каза Дъдли Стоун. — Писането за мен винаги беше

такава горчица и жлъч; да се измъчваш с думите на хартията, сърцето и душата ти да изпадат в бездънни депресии. Да гледаш как ненаситните критици ти чертаят диаграми нагоре, диаграми надолу, да те разрязват като наденица, за да те изядат на среднощните си закуски. Отвратителна работа! *Готов* бях да захвърля всичко. Пръстът ми вече беше на спусъка. Бум! — и се появи Джон Оутс! Погледнете тук!

Той порови из писалището и извади листовки и плакати.

— *Аз пишех* за живота. Сега вече исках да живея. Да *правя* нещата, вместо да разказвам за тях. Кандидатирах се за управителния съвет по образованието. Спечелих. Кандидатирах се за член на градския съвет. Спечелих. Кандидатирах се за кмет. Спечелих! Шериф! Градски библиотекар! Управлявах канализацията. Много ръце разтърсих, много живот видях, много неща направих. Живяхме по всеки възможен начин да се живее — с очите си, носовете и устите, с ушите си и ръцете. Изкачвахме хълмове и рисувахме картини — ето ги, някои са по стените! Три пъти обиколихме света! Дори се сдобихме със син, най-неочаквано. Вече е голям, ожени се и живее в Ню Йорк! Непрекъснато правехме по нещо. — Стоун замълча и се усмихна. — Елате да излезем на двора — инсталирахме си телескоп. Искате ли да видите пръстените на Сатурн?

Застанахме на двора, вятърът подухваше от хиляди мили откъм морето и докато стояхме там, гледайки звездите през телескопа, мисиз Стоун слезе в среднощната изба за някакво рядко испанско вино.

Беше следобедът на другия ден, когато стигнахме до самотната гара след ураганно пътуване през друсещите ливади. Мистър Дъдли Стоун оставяше колата сама на себе си, докато ми говореше, смееше се или се усмихваше, посочваше ми някой изровен камък от неолита, някое диво цвете и се умълча отново едва когато паркирахме и зачакахме влака да дойде и ме отведе.

— Предполагам — заговори той с поглед в небето, — че ме смятате за съвсем ненормален.

— Не, ни най-малко.

— Искам да ви кажа — продължи Дъдли Стоун, — че Джон Оутс ми направи и друга услуга.

— Каква?

Стоун се облегна разговорливо на тапицираната с кожа седалка.

— Помогна ми да се измъкна, когато нещата вървяха добре. Дълбоко в себе си аз сигурно съм предполагал, че литературният ми успех е нещо, което ще се стопи, изключат ли охладителната система. Подсъзнанието ми бе очертало доста честна картина на моето бъдеще. Аз знаех нещо, което никой от моите критици не знаеше: вече вървях в друга посока — надолу. Двете книги, които Джон Оутс унищожи, бяха много лоши. Те щяха да ме убият по-окончателно, отколкото ако го бе сторил Оутс. Тъй че той ми помогна да реша неволно това, което не бих се осмелил да реша сам — да се поклоня грациозно и да изляза, докато балът още продължаваше, докато китайските фенери още хвърляха разкрасяваща розова светлина върху харвардския ми тен. Толкова много писатели съм виждал да се издигат, да залязват, да напускат сцената — уязвени, нещастни, самоубийци. Съчетанието от обстоятелствата, съпадението, подсъзнателната ми равносметка, облекчението и благодарността ми към Джон Оутс Кендл просто за това, че съм *жив*, бяха най-малкото щастлива случайност.

Поседяхме още малко в топлата слънчева светлина.

— И после, имах удоволствието да се видя, сравняван с най-великите, когато обявих оттеглянето си от литературната сцена. Малко автори в съвременната история са се оттегляли сред такъв шум. Чудесно погребение беше. Аз изглеждах, както казваха, естествен. И отзвучите не закъснях. „*Следващата му книга!* — крещяха критиците. — Тя щеше да бъде истинската книга! Шедьовърът!“ Оставих ги да въздишат, да чакат. Какво знаеха те! Дори сега, четвърт век по-късно, моите читатели, които по онова време бяха студенти, правят окадени от сажди екскурзии в умирисани на газ допотопни влакчета, за да разрешат загадката защо съм ги накарал да чакат толкова дълго моя „шедьовър“. И благодарение на Джон Оутс Кендл аз все още се ползвам с известна репутация; тя намаля бавно, безболезнено. На следващата година аз щях да съм умрял от собствената си пишеща ръка. Колко по-добре беше сам да откачиш собствения си вагон от влака, преди другите да са го сторили вместо теб.

Приятелството ми с Джон Оутс Кендл? То се възвърна. Беше нужно време, разбира се. Но той идва тук да ме види през 1947 година; чудесен ден беше, като в старите времена. А сега той вече е мъртъв и аз най-сетне разказвам на някого всичко. Какво ще разкажете на

приятелите си в града? Няма да ви повярват нито дума. А това е самата истина, кълна ви се, както е вярно, че стоя тук и дишам благодатния божи въздух, и гледам мазолите на ръцете си, и почвам да приличам на онези увяхнали листовки, Които се използваша някога, когато се кандидатирах за областен ковчежник.

Стояхме на платформата на гарата.

— Довиждане и благодаря, че дойдохте, отворихте ушите си и позволихте на думите ми да се стоварят във вас. Бог да благослови всичките ви любопитни приятели. Ето че влакът идва! Трябва да бягам — следобед с Лена имаме да пообиколим брега с мисия от Червения кръст! Довиждане!

Проследих с очи покойника как изтрополява и прескача по платформата, та чак дъските се раздрусаха, видях го да скача в своя модел Т, чух колата да се накланя под тежестта му, видях огромния му крак да издумтява по пода на автомобила, включи мотора и той изрева; видях го да се обръща, усмихна се, махна ми и после изрева нататък с автомобила към този изненадващо блестящ град, наречен Неизвестност, на ослепителния морски бряг, наречен Минало.

[1] На английски ale (бира) звучи като ail (става ми лошо). — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.